

**Mācību programma
ārējās kvalitātes
vērtēšanas ekspertiem**

**MĀCĪBU PROGRAMMA
ĀRĒJĀS KVALITĀTES
VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM**

Vilņa, 2005

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Šo publikāciju finansēja Leonardo da Vinči
programmas koordinācijas atbalsta fonds.

© Autortiesības, intelektuālais īpašums pieder
Leonardo da Vinči projekta No. LT/03/B/F/PP-171005 partneriem.

ISBN 9955-463-11-2
Izdevējs "Sapnu sala".

Mācību programma ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem (turpmāk saukta par Programmu) izstrādāta Leonardo da Vinci Projekta Nr. LT/03/B/F/PP-171005 *Mācību programmu izstrāde ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem* (turpmāk saukts par Projektu) ietvaros. Publikācijas saturam nav jāsakrīt ar Leonardo da Vinci Programmas koordinācijas Atbalsta fonda viedokli un tas nerada nekādu atbildību.

MĀCĪBU PROGRAMMA ĀRĒJĀS KVALITĀTES VĒRTĒŠANAS EKSPERTIEM

Mācību programmas izstrāde ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem
Nr. LT/03/B/F/PP-171005.

SATURS

Ievads / 6

Saturs / 7

Programmas izklāsts un mērķis / 10

Programmas mērķi un uzdevumi / 12

Programmas apjoms, struktūra un organizatoriskie principi / 12

Dalībnieku atlase / 15

Mācību procesa izkārtojums / 16

Moduļu kopsavilkumi / 19

Programmas uzlabojumi / 26

**PROGRAMMAS
IZKLĀSTS, MĒRĶI
UN UZDEVUMI**

IEVADS

Mācību programma ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem (turpmāk saukta par Programmu) izstrādāta Leonardo da Vinci Projekta Nr. LT/03/B/F/PP-171005 *Mācību programmu izstrāde ārējās kvalitātes vērtēšanas* (turpmāk saukts par Projektu) ietvaros. Šī programma paredzēta iestāžu kvalitātes vērtēšanas ekspertu apmācībai. Programmas autori izmantojuši ekspertu apmācības pieredzi ārvalstīs (lietuviski, latviski un angliiski izdota publikācija *Eiropas profesionālās izglītības un apmācības iestāžu kvalitātes ārējās vērtēšanas ekspertu apmācība: Nepieciešama analīze un ieteikumi labākās pieredzes ieviešanai*). Par programmas sagatavošanu atbildīgs bija Profesionālās izglītības un apmācības metodiskais centrs (darbuzņēmējs) un Lietuvas augstākās izglītības kvalitātes vērtēšanas centra un Latvijas Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centra speciālisti. Atbilstību Eiropas līmenim nodrošināja projekta partneri no Apvienotās Karalistes, Beļģijas, Grieķijas un Latvijas. Praktisko pielietojamību nodrošina pastāvīga sadarbība ar izglītības iestāžu pārstāvjiem un pieredzējušiem speciālistiem, strādājot pie Projekta.

Programmas saturs un realizācija atspoguļots tās trijās daļās: C1 – Mācību programma ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertiem un tās mērķi; C2 – Programmas izklāsts tās apguvējiem un C3 – Mācību materiāli un uzskates līdzekļi pasniedzējam (apmācības veicējam).

Programma apvieno novatoriskas mācību metodes un studiju formas; tā ietver patstāvīgo darbu apvienojumā ar IT, tālmācības kursu u.c. Tomēr pasniegšanas/studiju kvalitāte ir dinamisks process. Programmas autori būs pateicīgi par jebkādiem komentāriem un ieteikumiem attiecībā uz tās saturu. Lūdzam Jūs tos sūtīt uz šādu adresi:

Methodological Centre
of Vocational Education and Training
Geležinio Vilko g. 12
LT-01112, Vilnius
or
e-mail: kokybe@pmmc.lt

SATURS

IEVADS

1. IZGLĪTĪBAS SISTĒMA

- 1.1. Pārbaudījumi Eiropas izglītībai, kā arī profesionālajai izglītībai un apmācībai
- 1.2. Kvalitātes nodrošināšana Eiropā (vēsture, pieredze)
- 1.3. Ekspertu mācību programma: galvenie mērķi un uzdevumi
- 1.4. ES valstu nacionālās sistēmas, Boloņas Process un Kopenhāgenas Process
- 1.5. Lietuvas izglītības sistēma
 - 1.5.1. Nacionālā izglītības sistēma
 - 1.5.2. Profesionālās izglītības un apmācības sistēma (profesionālās izglītības un apmācības iestāžu veidi, profesionālās izglītības un apmācības klasifikācija un likumdošanas pamats)
 - 1.5.3. Profesionālās izglītības un apmācības iestāžu mērķi, galvenie darbības virzieni, vadība un struktūra
- 1.6. Latvijas izglītības sistēma
 - 1.6.1. Nacionālās sistēmas pārskats
 - 1.6.2. Profesionālās izglītības un apmācības sistēma (profesionālās izglītības un apmācības iestāžu veidi, profesionālās izglītības un apmācības klasifikācija un likumdošanas pamats)
 - 1.6.3. Profesionālās izglītības un apmācības iestāžu mērķi, galvenie darbības virzieni, vadība un struktūra

2. KVALITĀTE UN TĀS VĒRTĒŠANA

- 2.1. Kvalitāte un tās vērtēšanas jēdziens
- 2.2. Pieeja kvalitātei
- 2.3. Kvalitāti noteicošie faktori
- 2.4. Starptautiskās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas (ISO, EFQM, Tuning Project u.c.)
- 2.5. Kvalitātes nodrošināšana Eiropā
- 2.6. Kvalitāte un autonomija
- 2.7. Vērtēšanas uzdevumi: uzlabojumi un atbildība
- 2.8. Vērtēšanas institūciju loma

- 2.9. Vērtējuma struktūra (pašvērtējums un ārējais vērtējums, vērtējuma veidi: mācību programmu, pētniecības darba un iestāžu vērtējums)
- 2.10. Vērtēšanas eksperti (ekspertu izvēle un grupu izveide, meta-vērtējums)
- 2.11. Kvalitātes vērtēšana Lietuvā
- 2.12. Kvalitātes vērtēšana Latvijā

3. IESTĀDES VĒRTĒŠANAS JOMAS UN KRITĒRIJI

- 3.1. Jomu un kritēriju noteikšana un vērtēšana
- 3.2. Parauga jomas
 - 3.2.1. Iestādes vadība (mērķu un uzdevumu atbilstība, vadības efektivitāte)
 - 3.2.2. Studiju programmu plānošana un realizācija (pieprasījums pēc programmām, visu programmu mērķtiecīgums, plānošanas efektivitāte, novērtēto programmu kvalitāte)
 - 3.2.3. Iestādes un reģiona attiecības (pakalpojumi ražošanai un sabiedrībai, sadarbība ar citām izglītības iestādēm un sociālajiem partneriem, sadarbības iespaids uz pasniegšanu)
 - 3.2.4. Starptautiskā sadarbība (efektivitāte, iespaids uz pasniegšanu, dalība starptautiskos projektos, pasniedzēju un studentu starptautiskā mobilitāte)
 - 3.2.5. Materiālie un finanšu resursi (resursu racionāla plānošana, to izmantošanas un pārraudzības efektivitāte)
 - 3.2.6. Personāls (racionalitāte, atbilstība uzdevumam, vadība, personāla kvalifikācija un kvalifikācijas celšanas sistēma, darba efektivitāte)
 - 3.2.7. Iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma (racionalitāte un efektivitāte)
 - 3.2.8. Beidzēju kvalifikācijas vērtējums (nobeiguma darba un eksāmenu rezultātu atbilstība prasībām, nobeiguma darbu un eksāmenu kvalitāte)

4. IEKŠĒJAIS VĒRTĒJUMS. PAŠVĒRTĒJUMS

- 4.1. Iekšējā kvalitātes nodrošināšana sistēma izglītībā (uzdevumi, atbildība; procedūra; risinājumi; realizācija)
- 4.2. Iestādes pašvērtējuma ziņojuma analīze (pašvērtējuma ziņojuma struktūra; analīzes mērķi)

5. EKSPERTU APMEKLĒJUMS VĒRTĒJAMĀ IESTĀDĒ

- 5.1. Prasības ekspertiem (neitralitāte, ētikas kodekss; iepazīstināšana ar vērtēšanas mērķiem un kritērijiem, galvenajām koncepcijām, akreditācijas procedūru)
- 5.2. Gatavošanās apmeklējumam (principi, pēc kā jāvadās ekspertiem; pašvērtējuma ziņojuma analīze; apmeklējuma plānošana)
- 5.3. Apmeklējuma gaita (nepieciešamie dokumenti; personu kategorijas, ar kurām jātiekas; apmeklējuma grafiks; ekspertu grupas darba principi; parauga analīze)
 - 5.4.1. Iestādes ārējā vērtējuma ekspertu apmeklējuma īpatnības Lietuvā
 - 5.4.2. Iestādes ārējā vērtējuma ekspertu apmeklējuma īpatnības Latvijā

6. GALĪGĀ VĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

- 6.1. Galīgā vērtējuma ziņojuma struktūra
- 6.2. Galīgā vērtējuma ziņojuma gatavošana Lietuvā
- 6.3. Galīgā vērtējuma ziņojuma gatavošana Latvijā

PROGRAMMAS IZKLĀSTS UN MĒRĶIS

Programmu ierosināja literatūras analīze un uz savāktu materiālu pamata izdarītais secinājums, ka profesionālās izglītības un apmācības ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertu apmācības problēma starptautiskā kontekstā nav nedz pietiekami izstrādāta, nedz plaši diskutēta. Programma tika iekļauta galveno Eiropas tendenču un vajadzību analīzes ietvaros Leonardo da Vinci Projekta Nr. LT/03/B/F/PP-171005 ietvaros: Eiropas profesionālās izglītības un apmācības iestāžu ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertu apmācības pieredzes un vajadzību analīze (atspoguļots publikācijā). Tādēļ Programmas autori sagaida, ka izveidotā Programma būs noderīga valstīm ar mazāku pieredzi pasniegšanas kvalitātes vērtēšanā un valstīm, kas gatavojas iestāties ES.

Eiropas komisija apstiprinājusi nepieciešamību apvienot Eiropas valstu pūles kvalitātes nodrošināšanā un kvalitātes vērtēšanas sistēmu ieviešanā izglītības iestādēs. Eiropas valstu analīze apliecinājusi, ka dažām, kaut ne visām Eiropas valstīm ir skaidri noteikta iestāžu vērtēšanas ekspertu apmācības sistēma, kas ietver ekspertu apmācību un to izvēles kritērijus.

Analīzes rezultāti un ieteikumi veicināja ekspertu, kvalitātes vērtēšanas institūciju un visas izglītības nozares vajadzību noteikšanu. Tiem jāspēj:

- analizēt un piemērot Eiropas valstu jaunievedumus un pieredzi profesionālās izglītības un apmācības iestāžu ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertu apmācībā,
- noteikt vispārīgos principus, kopīgās prasības un kritērijus ekspertu darbam,
- uzlabot ekspertu izvēles un apmācības kritērijus,
- uzlabot un attīstīt ekspertu kompetenci,
- izveidot augsti kvalificētu ekspertu grupu, kas gatava strādāt strauji mainīgā izglītības vidē.

Ārējās kvalitātes vērtēšanas ekspertu mācību programma ļaus:

- izmantot Eiropas pieredzi nacionālajās profesionālās izglītības un apmācības kvalitātes vērtēšanas sistēmās,
- sagatavot augsti kvalificētus ārējās vērtēšanas speciālistus, kas spēj noteikt vērtējamās iestādes stiprās puses un vājās vietas, sagatavot galīgā vērtējuma ieteikumus, kas nodrošina iestādes darbības uzlabojumu,
- dot ieguldījumu nacionālās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas attīstībā.

Līdz šim Lietuvai šādas programmas nav bijis. Modulārā programma nodrošina nepieciešamos apstākļus, lai apmācāmie apgūtu nepieciešamās zināšanas, prasmes un iemaņas saskaņā ar iestāžu vērtēšanas vajadzībām.

Ekspertu apmācības programmas mērķa grupa:

- profesionālās izglītības un apmācības iestāžu ārējās kvalitātes vērtēšanas eksperti,
- profesionālās izglītības un apmācības iestāžu ārējā kvalitātes vērtēšanā iesaistītās institūcijas un organizācijas.

Ekspertu apmācības programmas potenciālie klienti/izmantotāji:

- profesionālās izglītības un apmācības iestādes,
- darba devēju asociācijas un sociālie partneri,
- valsts iestādes,
- Eiropas organizācijas, kas nodarbojas ar profesionālo apmācību vai to speciālisti.

Ekspertu apmācības programmas novatoriskumu, elastību un piemērojamību nodrošina tas, ka tā:

- ir modulāra,
- balstās uz teorijas apvienojuma ar reālu praktisko pieredzi,
- ir elastīga, var tikt labota un tālāk attīstīta vai uzlabota,
- balstās uz pastāvīgās attīstības un uzlabojuma koncepcijas,
- noslēdzas ar apliecības izsniegšanu tās beidzējiem,
- balstās uz mūsdienīgām tehnoloģijām un metodēm.

Programmas sagatavošanas un realizācijas grupa sastāv no izglītības iestāžu kvalitātes vērtēšanas teorijas un prakses speciālistiem: Profesionālās izglītības un apmācības metodiskā centra, Augstākās izglītības kvalitātes vērtēšanas centra un Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centra darbiniekiem.

Programmas pamatprincipi atbilst nacionālajiem un starptautiskajiem iestāžu vērtēšanas principiem. Programmas uzdevumi un saturs atbilst galvenajiem starptautiskajiem dokumentiem: Lisabonas Deklarācijai (2000), Boloņas Deklarācijai (1999), Salamankas Konvencijai (2001), Prāgas Komunikē (2001), Berlīnes Komunikē (2003), Eiropas Padomes Barselonas Paziņojumam (2002), Kopenhāgenas Deklarācijai (2002), Māstrihtas Komunikē (2004).

PROGRAMMAS MĒRĶI UN UZDEVUMI

Šīs mācību programmas galvenais mērķis ir apmācīt profesionālās izglītības un apmācības iestāžu kvalitātes vērtēšanas ekspertus, kas atbilst pēc savas kvalifikācijas savas valsts un citvalstu izglītības iestāžu vērtētāju prasībām.

Programmas mērķi var sasniegt vispirms sasniedzot šādus mērķus:

- iepazīstinot ekspertus ar attiecīgās valsts izglītības sistēmu,
- uzlabojot to zināšanas par profesionālās izglītības un apmācības kvalitātes nodrošināšanas principiem,
- sniedzot zināšanas par vērtēšanas metodiku,
- palīdzot ekspertiem noteikt ekspertu darba uzdevumu, atbildību un mērķus,
- nodrošinot ekspertiem iestāžu kvalitātes vērtēšanai nepieciešamo prasmju apgūšanas apstākļus.

PROGRAMMAS APJOMS, STRUKTŪRA UN ORGANIZATORISKIE PRINCIPI

Ekspertu apmācības programmas apjoms ir 40 stundas jeb 1 kredītpunkts. Mācību programma sastāv no 6 moduļiem. Katrs modulis sākas ar lekcijām (teoriju), bet dažos vēlākajos moduļos (3., 4., 5. un 6.) paredzēti semināri; visbeidzot katrs modulis noslēdzas ar patstāvīgā darba uzdevumiem.

Tā kā ekspertu mācību programma ir sadalīta moduļos, programmas dalībnieki var izvēlēties mācību pieeju pēc tās apspriešanas ar pasniedzēju vai pasniedzējiem.

Moduļa nosaukums	Ilgums stundās			
	Kopā	Teorija	Semināri	Patstāvīgais darbs
1. Izglītības sistēma	4	2	0	2
2. Kvalitāte un tās vērtēšana	4	2	0	2
3. Iestādes vērtējuma jomas un kritēriji	6	2	2	2
4. Iekšējā vērtēšana. Pašvērtējums	6	2	2	2
5. Ekspertu apmeklējums vērtējamā iestādē	12	2	4	6
6. Galīgā vērtējuma ziņojums	8	2	4	2
<i>Kopā</i>	40	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>16</i>

Ekspertu mācību programmas kopējais ilgums ir 1 (viens) mēnesis. Ekspertu mācību programma ir sadalīta trijās sesijās; katras sesijas ilgums ir viena diena. Šo sesiju laikā apmācāmie noklausās lekcijas, piedalās semināros, kā arī pārrunā individuālos mājas uzdevumus. Starp sesijām jāparedz vismaz vienas vai divu nedēļu laika atstarpe, kurā apmācāmie izpilda ar pasniedzējiem saskaņotu patstāvīgo darbu.

Ekspertu mācību programmas grafiks

<i>1. nedēļa</i>	<i>Viena diena (8 stundas)</i>	<i>Sesija I</i>
1. un 2. nedēļa	8 stundas divās nedēļās	Tālmācība, patstāvīgais darbs un pasniedzēja koordinēti uzdevumi
<i>2. nedēļa</i>	<i>Viena diena (8 stundas)</i>	<i>Sesija II</i>
3. un 4. nedēļa	8 stundas divās nedēļās	Tālmācība, patstāvīgais darbs un pasniedzēja koordinēti uzdevumi
<i>4. nedēļa</i>	<i>Viena diena (8 stundas)</i>	<i>Sesija III</i>

Ekspertu mācību programmas realizācija sesijās pa moduļiem

Sesija	Sesijas ilgums	Sesijas moduļi	Saturs
1. sesija	8 stundas	Moduļi 1.-4. (ieskaitot; tikai teorija)	Apmācāmos iepazīstina ar Programmas mērķi, tās uzdevumiem, struktūru un organizācijas principiem. Šīs sesijas laikā tiek apskatīta pirmo četru moduļu teorētiskā daļa, uzdoti uzdevumi patstāvīgam darbam.
2. sesija	8 stundas	5. un 6. moduļa teorija; 3. un 4. moduļa semināri	Apmācāmie pārrunā un apkopo patstāvīgā darba rezultātus. Tad tie apgūst 5. un 6. moduļa teoriju, strādā 3. un 4. moduļa semināros. Sesijas noslēgumā pasniedzēji uzdod turpmākā patstāvīgā darba uzdevumus.
3. sesija	8 stundas	5. un 6. moduļa semināri	Vispirms eksperti pārrunā un apkopo patstāvīgā darba saturu, tad izpilda 5. moduļa praktisko uzdevumu, t.i., simulē vērtējamās iestādes apmeklējumu. Pēc uzdevuma izpildes, tiek izpildīts 6. moduļa praktiskais uzdevums, t.i., sagatavots galīgā vērtējuma ziņojums. Sesijas noslēgumā Programma tiek apkopota, tiek iesniegti apmācāmo ieteikumi uzlabojumiem.

Atsevišķos gadījumos var tikt sastādīts individuāls mācību plāns. Šādu individuālu plānu var sastādīt apmācāmajam, kas strādā valsts izglītības sistēmā un kam ir pieredze un atbilstošas iemaņas iestāžu vērtēšanā. Tādējādi tiek uzlabotas vērtētāja prasmes.

Ekspertu mācību programmas grafiks

1 diena (8 stundas)	Sesija I
8 stundas 1-2 nedēļās	Tālmācība
1 diena (8 stundas)	Sesija II
8 stundas 1-2 nedēļās	Tālmācība
1 diena (8 stundas)	Sesija III

Ekspertu apmācības programma aizņem trīs sesijas, vienas sesijas ilgums ir viena diena. Starp sesijām ir vienas vai divu nedēļu atstarpe patstāvīgam darbam.

- **Sesija I** – 1.-4. moduļa teorija (8 lekcijas). Sesiju laikā eksperts saņem patstāvīgā darba uzdevumus.
- **Sesija II** – 5.-6. moduļa teorija (4 lekcijas). 3. moduļa un 4.-5. moduļa semināri (divreiz pa 2 stundām).
- **Sesija III** – 6. moduļa semināri (4 stundas) un 5.-6. moduļa semināri (4 stundas).

DALĪBNIEKU ATLASE

Ekspertu mācību programma pieejama visiem profesionālās izglītības un apmācības iestāžu vai koledžu interesentiem. Tiem, kas vēlas papildināt zināšanas pēc šīs Programmas, nepastāv nekādas īpašas prasības, tomēr par mācību programmu atbildīgajai iestādei jāpatur tiesības vajadzības gadījumā ierobežot apmācāmo skaitu vai izdarīt to atlasī. Dalībnieku atlase atkarīga no attiecīgajā valstī iestāžu vērtēšanas speciālistiem izvirzītajām prasībām.

Atlasei apmācībai tiek veikta saskaņā ar attiecīgajā valstī ekspertiem skaidri noteiktām prasībām. Programma ir atvērta profesionālās izglītības un apmācības iestāžu un koledžu pārstāvjiem, akadēmiskajiem darbiniekiem, izglītības politikas veidotājiem, darba tirgus pārstāvjiem. Dalībniekiem jāpārzina profesionālās izglītības un apmācības iestāžu vai koledžu darba principi.

MĀCĪBU PROCESA IZKĀRTOJUMS

Šādām iestādēm ir **tiesības realizēt** ekspertu mācību programmu un kursus:

- Profesionālās izglītības un apmācības metodiskajam centram (lietuviskais akronīms – PMMC)
- Augstākās izglītības kvalitātes vērtēšanas centram Lietuvā (SKVC)
- Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centram Latvijā (AIKNC)

Šīs Programmas atšķirīgā iezīme ir tās modernā pieeja. Tādēļ ir svarīgi, lai programmu pasniegtu pieredzējuši pasniedzēji, kas nodrošinātu saskaņu starp teoriju un praksi: lai tie būtu cilvēki, kas nodarbojas ar iestāžu vērtēšanu, izglītības politikas veidošanu, akadēmisko darbību. Lai nodrošinātu mācību programmas novatorisko saturu, prasības ekspertu kvalifikācijai ir augstas:

- dziļas teorētiskās zināšanas un praktiskā pieredze nozarē,
- spēja realizēt Programmas mērķus saskaņā ar zināšanu apguvēju vajadzībām un to zināšanu līmeni,
- spēja izteikt priekšlikumus Programmas un mācību satura uzlabošanai,
- jaunu pasniegšanas metožu izmantojums mācību/pasniegšanas procesā,
- novatorisku metožu izmantošana mācību procesā.

Institūcijas (PMMC, SKVC, AIKNC, Latvia), kam ir tiesības Ekspertu mācību Programmu un organizēt kursus, atbildīgas par Programmas mācību satura novatoriskumu, atbilstību nacionālajām likumdošanas normām, kas nosaka profesionālās izglītības un apmācības kvalitātes vērtēšanas kārtību, kā arī atbilstību starptautiskām normām. Šīs institūcijas atbildīgas arī par:

- mācību procesa pārraudzību,
- par mācību vielas atjaunināšanu un uzlabošanu,
- pasniedzēju kvalifikāciju,
- apmācāmo un pasniedzēju atlasi,
- finanšu jautājumiem,
- materiālajiem resursiem,
- Programmas pašvērtējumu.

Mācību organizācijas formas un mācību metodes

Ekspertu apmācību gaitā paredzētas lekcijas, semināri, patstāvīgais darbs, darbs grupās un tālmācība, kā arī konsultācijas.

Ieteicams izmantot dažādas mācību metodes un modalitātes, kas atbilstu šādām prasībām:

- sniegtu zināšanas un nodrošinātu personības attīstību (lekcijas),
- stimulētu saziņu un grupas darbu ar aktīvu visu apmācāmo dalību (diskusijas, diskusiju grupas, debates, forumi),
- attīstītu analītiskās un problēmu risināšanas prasmes, kā arī spēju novērtēt situāciju (uzdevumi),
- stimulētu individuālo prasmju attīstību (apmācāmo mājas darbu demonstrācija, praktiskā darba demonstrācija, parauga analīze).

Galvenās ieteicamās mācību metodes ir: lekcija, uz uzskates materiāla balstīta lekcija; pasniedzēja vadīta diskusija; diskusiju grupas, debates, forumi, uzdevumu risināšana, projektu un mājas darbu izklāsts. Atkarībā no apmācāmo vecuma jārealizē andragoģijas* principi.

Apmācāmo vērtēšana (vērtēšanas kritēriji, vērtēšanas procedūras organizēšana).

Apmācāmais ir mācību un pasniegšanas procesa līdzvērtīgs dalībnieks un jāvērtē saskaņā ar personas cieņas principiem. Vērtējumam jākoncentrējas uz praktisko darbu un rezultātu atslogojumu.

Pēc Programmas apguves apmācāmajam jāspēj:

- patstāvīgi novērtēt izglītības iestādes darbību,
- noteikt izglītības iestādes stiprās puses un vājās vietas, sniegt ieteikumus uzlabojumiem,
- strādāt grupā un pieņemt patstāvīgus lēmumus.

* Kurss, kas pielāgots pieaugušo izglītošanai.

**MODULU
KOPSAVILKUMI**

Modulis Nr. 1**IZGLĪTĪBAS SISTĒMA****Ilgums (stundās)**

Kopā:	4
Teorija:	2
Semināri:	0
Patstāvīgais darbs:	2

Moduļa mērķi:

- iepazīstināt ar ekspertu mācību programmas mērķiem, uzdevumiem un realizācijas procedūru,
- iepazīstināt ar ekspertu mācību programmu realizējošās valsts izglītības sistēmu,
- iepazīstināt ar profesionālās izglītības un apmācības galvenajām tendencēm Eiropā.

Moduļa tēmas

- Pārbaudījumi Eiropas izglītībai un profesionālajai apmācībai.
- Eiropas izglītības stratēģijas norādījumi.
- Kvalitātes nodrošināšana Eiropā (vēsture, pieredze).
- Ekspertu mācību programmas galvenie mērķi un uzdevumi.
- Eiropas Savienības dalībvalstu nacionālās izglītības sistēmas.
- Boloņas Deklarācija (augstākā izglītība).
- Kopenhāgenas Deklarācija (pamata profesionālā izglītība un apmācība, pastāvīga profesionālā izglītība un apmācība).
- Lietuvas izglītības sistēma (nacionālā izglītības sistēma, profesionālās izglītības un apmācības sistēma, profesionālās izglītības un apmācības iestāžu uzdevumi, to darbības galvenās tendences un struktūra).
- Latvijas izglītības sistēma nacionālā izglītības sistēma, profesionālās izglītības un apmācības sistēma, profesionālās izglītības un apmācības iestāžu uzdevumi, to darbības galvenās tendences un struktūra)

Modulis Nr. 2**KVALITĀTE UN TĀS VĒRTĒŠANA****Ilgums** (*stundās*)

Kopā:	4
Teorija:	2
Semināri:	0
Patstāvīgais darbs:	2

Moduļa mērķi:

- iepazīstināt ar kvalitātes koncepciju,
- sniegt zināšanas par kvalitātes nodrošināšanu izglītībā,
- iepazīstināt ar Eiropas tradīcijām un pieredze kvalitatīvas izglītības nodrošināšanā,
- sniegt zināšanas par nacionālo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.

Moduļa tēmas

- Kvalitātes un tās vērtēšanas koncepcija.
- Pieeja kvalitātei.
- Kvalitātes noteicošie faktori.
- Galvenās kvalitātes koncepcijas.
- Starptautiskās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas (ISO, TQM, EFQM, Tuning Project u.c.).
- Izglītības kvalitātes nodrošināšana Eiropā.
- Kvalitāte un autonomija.
- Vērtēšanas uzdevumi: uzlabojumi un atbildība.
- Kvalitātes institūciju loma.
- Vērtējuma struktūra (iekšējais un ārējais vērtējums, vērtējuma veidi: programmas vērtējums, pētnieciskās darbības vērtējums, iestādes vērtējums).
- Vērtētāji (vērtētāju izvēle un grupu izveide, metavērtējums).
- Kvalitātes vērtēšana Lietuvā.
- Kvalitātes vērtēšana Latvijā.

Modulis Nr. 3**IESTĀŽU VĒRTĒŠANAS JOMAS UN KRITĒRIJI****Ilgums (stundās)**

Kopā:	6
Teorija:	2
Semināri:	2
Patstāvīgais darbs:	2

Moduļa mērķi:

- sniegt nepieciešamās zināšanas, lai apmācāmie spētu izveidot iestādes vērtēšanas jomu, kritēriju, indikatoru un faktu koncepcijas,
- iepazīstināt ar dažām vērtēšanas parauga jomām un kritērijiem, ietverot valsts pieredzi,
- iepazīstināt ar vērtēšanas modeli (shēmu) vairākās jomās saskaņā ar izvēlētiem kritērijiem un indikatoriem.

Moduļa tēmas

- Vērtēšanas jomu un kritēriju noteikšana. Vērtēšanas metodes.
- Izvēlēto jomu vērtēšana, nosakot vērtēšanas kritērijus un indikatorus.
- Divas izvēlētās vērtēšanas jomas un kritēriji, to analīze:
 - Iestādes vadība (atbilstība mērķiem un uzdevumiem, vadības efektivitāte).
 - Studiju programmu plānošana un realizācija (pieprasījums pēc programmām, visu programmu racionalitāte, plānošanas efektivitāte, vērtējamo programmu kvalitāte).
 - Attiecības starp izglītības iestādi un reģionu (pakalpojumi ražošanai un iedzīvotājiem, sadarbība ar citām izglītības iestādēm un sociālajiem partneriem, sadarbības iesaids uz pasniegšanu).
 - Starptautiskā sadarbība (efektivitāte, iesaids uz pasniegšanu, dalība starptautiskos projektos, pasniedzēju un studentu starptautiskā mobilitāte).
 - Materiālie un finanšu resursi (resursu racionalitāte, izmantošanas efektivitāte, pārraudzība).
 - Personāls (racionalitāte, atbilstība uzdevumam, vadība, pasniedzēju kvalifikācija un kvalifikācijas celšanas sistēma, darba efektivitāte).
 - Iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma (racionalitāte un efektivitāte).
 - Beidzēju kvalifikācijas vērtēšana (nobeiguma darbu un eksāmenu atbilstība prasībām, nobeiguma darbu un eksāmenu līmenis).

Modulis Nr. 4**IEKŠĒJAIS VĒRTĒJUMS. PAŠVĒRTĒJUMS****Ilgums (stundās)**

Kopā:	6
Teorija:	2
Semināri:	2
Patstāvīgais darbs:	2

Moduļa mērķi:

- iepazīstināt ar izglītībā izmantojamo iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu,
- iepazīstināt ar iespējām izmantot pašvērtējuma rezultātus ārējās vērtēšanas procesā,
- nodrošināt apstākļus, lai apmācāmie apgūtu prasmes, kas nepieciešamas izglītības iestāžu stipro pušu un vājo vietu noteikšanai pašvērtējuma analīzes gaitā.

Moduļa tēmas

- Izglītībā izmantojamā iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma:
 - Kvalitātes nodrošināšanas definīcija un shēma.
 - Uzdevumi un atbildība.
 - Process.
 - Lēmumi.
 - Realizācija..
- Iestādes pašvērtējuma ziņojuma analīze:
 - struktūra,
 - analīzes mērķi.

Modulis Nr. 5**EKSPERTU APMEKLĒJUMS VĒRTĒJAMĀ IESTĀDĒ****Ilgums (stundās)**

Kopā:	12
Teorija:	2
Semināri:	4
Patstāvīgais darbs:	6

Moduļa mērķi:

- sniegt zināšanas par vērtētāju apmeklējuma organizēšanas procedūru konkrētā valstī,
- iepazīstināt ar vērtētāju ētikas kodeksu un pārrunāt to,
- palīdzēt apgūt vērtēšanai apmeklējuma laikā nepieciešamās prasmes.

Moduļa tēmas

- Prasības vērtētāju darbam (grupas veidošana, to neitralitāte, ētikas kodekss, vērtēšanas mērķi).
- Gatavošanās apmeklējumam (metodiskās prasības, pašvērtējuma ziņojuma analīze, apmeklējuma plānošana).
- Apmeklējuma gaita (nepieciešamie dokumenti; tikšanos dalībnieki; apmeklējuma grafiks; apmeklējuma simulācija seminārā).
- Iestādes ārējā vērtējuma ekspertu apmeklējuma īpatnības Lietuvā.
- Iestādes ārējā vērtējuma ekspertu apmeklējuma īpatnības Latvijā.

Modulis Nr. 6**GALĪGĀ VĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS****Ilgums (stundās)**

Kopā:	8
Teorija:	2
Semināri:	4
Patstāvīgais darbs:	2

Moduļa mērķi:

- sniegt zināšanas par galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanu un tā struktūru,
- sniegt iespēju iepazīties ar starptautisko pieredzi galīgā vērtējuma ziņojumu rakstīšanā un to mutiskā izklāstā,
- nodrošināt galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšanai un ieteikumu sagatavošanai būtisko prasmju apguves apstākļus.

Moduļa tēmas

- Galīgā vērtējuma ziņojuma struktūra.
- Lēmumu pieņemšana.
 - Lēmumu pieņemšanas metodika.
 - Ieteikumi izglītības iestādei.
 - Priekšlikumi akreditācijai.
 - Ieteikumi par vērtēšanu atbildīgajai institūcijai un valsts iestādēm.
 - Lēmumu izpilde.
- Galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšana Lietuvā.
- Galīgā vērtējuma ziņojuma rakstīšana Latvijā.

PROGRAMMAS UZLABOJUMI

Lai nodrošinātu Programmas kvalitāti, plānota sistēmiska pašvērtēšana. Tā ietver Programmas saturu, kā arī mācību procesa organizāciju. Programmas iekšējā vērtēšana tiek veikta divreiz gadā, balstoties Programmas dalībnieku viedokļiem un to vērtējuma pēc vairākām izvēlētām pazīmēm un kritērijiem. Tādēļ iekšējās vērtēšanas gaitā ir būtiski, lai tiktu ņemts vērā pasniedzēju un apmācāmo viedoklis. Svarīga ir arī pastāvīga Programmas uzlabošana, attiecīgi ievērojot tās atjaunināšanas nepieciešamību.

Programmas pašvērtējuma galvenie kritēriji:

- Programmas novatoriskums un aktualitāte.
- Pasniegšanas efektivitāte.
- Apmācāmo progress.
- Pasniedzēju kvalifikācijas atbilstība mācību saturam.
- Materiālie resursi.
- Tālmācības pārraudzība un Programmas satura atjaunināšana saskaņā ar izdarītajiem labojumiem.
- Citi uzlabojumu aspekti.

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Methodological Centre for VET

Geležinio Vilko g. 12, Vilnius, LT-01112, Lithuania

Tel. +370 5 2497126, fax +370 5 2784720, kokybe@pmmc.lt

PROJECT PARTNERS:

ATTT (Association for Transfer of Technology and Training)

11, rue Charles Meert, 1030 Bruxelles, Belgium

Tel. +32 485800009, fax +32-2 2428107, ATTT@actif-europe.com

Technological Education Institute of Larissa

TEI of Larissa 41110, Larissa, Greece

Tel. +30 2410618098, fax +30 2410648098, tzach@teilar.gr

National Conference of College Directors of Lithuania

Jasinskio g. 15, Vilnius, LT-01111, Lithuania

Tel. +370 5 2498107, fax +370 5 2497909, viko@viko.lt

Centre for Quality Assessment in Higher Education

Suvalkų g. 1, Vilnius, LT-03106, Lithuania

Tel. +370 5 2104777, fax +370 5 2132553, skvc@skvc.lt

Higher Education Quality Evaluation Centre

Valnu 2, Riga, LV-1050, Latvia

Tel. +371 7213870, fax +371 9283214, jurisdz@latnet.lv

ENTENTE (The exchange network for training and enterprise)

Entente UK, Austin Court, Cambridge Street,

Birmingham B1-2NP, United Kingdom

Tel. +44 1216007535, fax +44 1216007544, EntenteUK@aol.com